

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ
ΙΣΤΟΡΙΑ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΜΗΜΑΤΑ Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 17-12-2022

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να αποδώσετε το περιεχόμενο των πιο κάτω ιστορικών όρων:

- α) «Ταμείο Περιθάλψεως»
- β) «Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων»
- γ) «Μικτή Επιτροπή Ανταλλαγής»

Μονάδες: 12

ΘΕΜΑ Α2

Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακολούθων προτάσεων είναι σωστό ή όχι, γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη «Σωστό» ή «Λάθος» δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

- α) Μετά τον τερματισμό των Βαλκανικών πολέμων έφτασε στην Ελλάδα και το πρώτο μεταναστευτικό ρεύμα από την Ρωσία.
- β) Η οριστική εκτίμηση των ακίνητων περιουσιών των ανταλλαξιμων θα γινόταν μέσα από τα κατά τόπους Γραφεία Ανταλλαγής.
- γ) Αμπελουργοί πρόσφυγες εγκαταστάθηκαν στο Σουφλί και στην Έδεσσα.
- δ) Αρκετοί πρόσφυγες ίδρυσαν προσφυγικούς συνεταιρισμούς ή έλαβαν άτοκα δάνεια.
- ε) Οι μικρασιάτες πρόσφυγες είχαν πολιτιστική ομοιογένεια.

Μονάδες: 5

ΘΕΜΑ Α3

Να γράψετε στο τετράδιό σας τα γράμματα της στήλης Α και δίπλα τον αριθμό της πρότασης από τη στήλη Β που αντιστοιχούν στη σωστή απάντηση:

A	B
α) Κήρυξη του Α΄ Βαλκανικού πολέμου	1) Ιούνιος 1925
β) Συνθήκη της Λοζάνης	2) Δεκέμβριος 1926
γ) Σύμβαση της Άγκυρας	3) 18 Οκτωβρίου 1912
δ) Σύμβαση της Λοζάνης	4) 24 Ιουλίου 1923
ε) Συμφωνία των Αθηνών	5) 30 Ιανουαρίου 1923

Μονάδες: 5

ΘΕΜΑ Β1

Να αναφερθείτε στους λόγους που προκάλεσαν τη Μικρασιατική Καταστροφή.

Μονάδες: 12

ΘΕΜΑ Β2

- α) Για ποιους λόγους η Ε.Α.Π. έδωσε βάρος στην αγροτική αποκατάσταση; (μονάδες: 8)
β) Σε ποιους χώρους εγκαταστάθηκαν οι αγρότες πρόσφυγες και πώς τους παραχωρήθηκαν οι κλήροι; (μονάδες: 8)

Μονάδες: 16

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Συνδυάζοντας τις πληροφορίες του παρακάτω κειμένου και τις ιστορικές σας γνώσεις:

- α) να παραθέσετε το περιεχόμενο των ελληνοτουρκικών συμφωνιών του 1930 και τα επιχειρήματα που χρησιμοποίησε ο Ελευθέριος Βενιζέλος για να υποστηρίξει τις θέσεις του σχετικά με αυτές (μονάδες: 15)
β) να καταγράψετε τους λόγους για τους οποίους υπέστη ήττα ο Βενιζέλος στις εκλογές του 1932 και 1933 (μονάδες: 10)

Μονάδες:25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

[...] Στις 10 Ιουνίου 1930 υπογράφηκε η Συμφωνία για την οριστική εκκαθάριση των διαφορών που είχαν ανακύψει από τη Σύμβαση για την ανταλλαγή των πληθυσμών. Η συμφωνία βασιζόταν στην αρχή του συμπηφισμού των περιουσιών τόσο των ανταλλαξιμών όσο και των μη ανταλλαξιμών που είχαν αποδοθεί στους πρόσφυγες, ενώ, παράλληλα, η ελληνική πλευρά επιβαρυνόταν με την καταβολή χρεωστικού υπολοίπου 425.000 λιρών Αγγλίας, σε αντιστάθμισμα υποχρέωσης της τουρκικής κυβερνήσεως να αποδώσει στους Έλληνες δικαιούχους τα καταπατημένα κτήματά τους στην περιοχή της Κωνσταντινουπόλεως. Η συμφωνία βάρυνε φανερά σε όφελος της Τουρκίας, αλλά αποτέλεσε την προϋπόθεση για την οριστική εκκαθάριση των οικονομικών αμφισβητήσεων και την αποφασιστική προώθηση της πολιτικής συνεννοήσεως. «Αν αι θυσίαι – θα υποστηρίξει ο ίδιος ο Βενιζέλος – πρέπει να εκτιμώνται κατά το μέγεθος όχι των αξιουμένων δικαιωμάτων αλλά των αποτελεσμάτων τα οποία πρακτικώς δύνανται να επιτευχθούν, η επιτευχθείσα λύσις ήτο η μόνη ανταποκρινόμενη εις τα γενικά συμφέροντα της χώρας χωρίς να επιβάλει ιδιαιτέρας ουσιαστικής θυσίας ουδέ εις αυτούς τους ενδιαφερομένους πληθυσμούς, αφού είχε ήδη καταστή φανερόν ότι η ατομική εκτίμησις των περιουσιών, την οποίαν προέβλεπεν η Σύμβασις της Ανταλλαγής, δεν ήτο πρακτικώς κατορθωτή, και ότι επομένως, ενώ ουδέποτε θα εφθάναμεν να εισπράξωμεν τίποτε υπέρ των ενδιαφερομένων, θα επροκαλούμεν την βαθμιαίαν δηλητηρίασιν των σχέσεων των δύο χωρών».

Η παγίωση του πνεύματος της συνεννοήσεως και η πολύπλευρη διερεύνηση της συνεργασίας έμελλε να υλοποιηθεί με την επίσκεψη του Έλληνα πρωθυπουργού στην Άγκυρα (εν. Ελευθέριου Βενιζέλου) και τη συνομολόγηση σειράς διμερών συμφωνιών. Στις 30 Οκτωβρίου 1930 υπογραφόταν από τα δύο μέρη, το σύμφωνο Φιλίας, Ουδετερότητας και Διαιτησίας, τα όρια του οποίου έφθαναν ως την απαγόρευση της συμμετοχής σε κάθε πολιτικό ή οικονομικό συνασπισμό που θα στρεφόταν κατά του ενός από τα συμβαλλόμενα μέρη. Το σύμφωνο συνοδευόταν από εμπορική σύμβαση και σύμβαση εγκαταστάσεως, αλλά και από ειδική συμφωνία για τους ναυτικούς εξοπλισμούς: οι δύο κυβερνήσεις υποχρεώνονταν να προβαίνουν σε έγκαιρη αμοιβαία ενημέρωση, πριν από την παραγγελία κάθε ναυτικής μονάδας, προκειμένου να προληφθεί ο ανταγωνισμός «δια φιλικής ανταλλαγής απόψεων».

[Κ. Σβολόπουλος, Η Ελληνική εξωτερική πολιτική, 1900-1945, εκδόσεις Σάκκουλα, σελ.196-197]

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Στην συντριπτική τους πλειοψηφία οι πρόσφυγες παρέμειναν πιστοί στον Ελευθέριο Βενιζέλο, το χαρισματικό οραματιστή μιας Μεγάλης Ελλάδας και επίδοξο ελευθερωτή τους. Το αλυτρωτικό του όραμα είχε τώρα καταρρεύσει, αλλά αυτό ερμηνευόταν απόλυτα με την προδοσία της εσωτερικής αντίδρασης και τις μηχανορραφίες εξωτερικών δυνάμεων. Αυτή η αφοσίωση επιβίωσε και μετά την προσέγγιση Βενιζέλου και Κεμάλ Ατατούρκ το 1930, η οποία επιτεύχθηκε μόνο με ουσιώδεις ελληνικές παραχωρήσεις στο ζήτημα των αποζημιώσεων για την τεράστια ακίνητη περιουσία που άφησαν πίσω τους οι πρόσφυγες, φεύγοντας από την Τουρκία. Οι πρόσφυγες ψήφισαν σε μεγάλο ποσοστό υπέρ της κατάργησης της μοναρχίας στο δημοψήφισμα του 1924, το οποίο έφερε αποτέλεσμα 70% (758.472 έναντι 325.322 ψήφων) υπέρ της δημοκρατίας.

[R. Clogg, Συνοπτική Ιστορία της Ελλάδας 1770-1990, Αθήνα 1995, σσ. 112]

ΘΕΜΑ Δ1

Αφού μελετήσετε τα παραθέματα που ακολουθούν και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις:

Α) να παρουσιάσετε τις συνθήκες που συνάντησαν οι μικρασιάτες πρόσφυγες κατά το πρώτο διάστημα άφιξής τους στην Ελλάδα.(μονάδες 12)

Β) να αποτιμήσετε το ρόλο που διαδραμάτισε η Ε.Α.Π. στην αποκατάσταση και αφομοίωση των μικρασιατών προσφύγων (μονάδες 13)

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Μαρτυρίες Μικρασιατών προσφύγων για την άφιξη τους στην Ελλάδα

Πήγαμε πάλι στη Θεσσαλία. Βάλαμε καπνά στον Αλμυρό- δουλέψαμε όλοι, νέοι, γέροι, γυναίκες και παιδιά. Είχε όμως ελονοσία και μας θέρισε· πέθαναν οι μισοί. Ο τόπος μας ξεπάστρεψε. Κερδίσαμε πολλά, μα τί τα θες; Μετά φοβηθήκαμε την αρρώστια και πήγαμε στη Θήβα. Μείναμε κι εκεί λίγο και κάναμε καπνά, μετά πήραμε αποζημίωση κι ήρθαμε δω. Μπήκαμε σε καλές δουλειές. Ο αδερφός μου έπιασε δουλειά στο σιδηρόδρομο· εγώ έγινα φορτοεκφορτωτής στο σταθμό. Πήρα και σπιτάκι στην Καισαριανή το '26.

[Μαρτυρία Ευάγγελου Γκάλα από το χωριό Κόλντερε, κοντά στη Μαγνησία]. Η Έξοδος (έκδοση του Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών), τόμ. Α', σ. 113.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Στο προσφυγικό πρόβλημα, οι ελληνικές κυβερνήσεις είχαν την πολύτιμη υποστήριξη της διεθνούς Επιτροπής Αποκαταστάσεως Προσφύγων. Η υποστήριξη των ξένων εμπειρογνομόνων, οικονομική και οργανωτική, βοήθησε σε όλα σχεδόν τα προβλήματα που προέκυπταν από τη συρροή τόσο των προσφύγων όσο και των «ανταλλαξίμων» πληθυσμών –των Ελλήνων της Τουρκίας που η Ελλάδα αντάλλαξε, βάσει της Συνθήκης της Λοζάνης, με τους μουσουλμάνους των Νέων Χωρών¹.

Περίπου 700.000 άνθρωποι εγκαταστάθηκαν στις αγροτικές περιοχές των Νέων Χωρών, κυρίως της Μακεδονίας και της Θράκης. Τους διανεμήθηκαν τα «ανταλλάξιμα» κτήματα των μουσουλμάνων που είχαν αποχωρήσει και τους δόθηκαν τα απολύτως αναγκαία για να αρχίσουν να τα καλλιεργούν.

Το ηράκλειο αυτό έργο πραγματοποιήθηκε σε συγκριτικά ελάχιστο χρόνο. Αντιμετωπίστηκαν αποτελεσματικά οι άμεσες ανάγκες στέγασης και περίθαλψης όσων προσφύγων δεν είχαν καμία δυνατότητα να λύσουν μόνοι τους αυτά τα προβλήματα- δηλαδή των περισσοτέρων. Εν συνεχεία στεγάστηκαν κάπως καλύτερα οι πρόσφυγες των πόλεων, περίπου το μισό του προσφυγικού πληθυσμού.

[Μ. Γ.Β. Δερτιλής, Ιστορία του Ελληνικού Κράτους, 1830-1920]

1. Νέες Χώρες: Οι βαλκανικοί πόλεμοι τερματίστηκαν με τη συνθήκη του Βουκουρεστίου (28 Ιουλίου 1913). Με αυτή, η Ελλάδα εξασφάλισε το μεγαλύτερο μέρος της Μακεδονίας, τη νότια Ήπειρο, σημαντικά νησιά στο Β. και Α. Αιγαίο (Θάσος, Σαμοθράκη, Λήμνος, Λέσβος, Χίος, Σάμος, Ικαρία) και την Κρήτη. Τα εδάφη αυτά ονομάστηκαν Νέες Χώρες.